Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (Judecător Barbacaru Igor)
Dosarul nr. 3a-3130/25
2-24129812-02-3a-27102025

D E C I Z I E

17 februarie 2026 municipiul Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Ghedrovici Nicolae
Grefier Mitcov Sofia

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantului Grigoraș Elena împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 8 iulie 2025, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Grigoraș Elena împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 11 noiembrie 2024, Grigoraș Elena a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat:

1) anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.4787/24 din 15 octombrie 2024, adoptată în cadrul procedurii prealabile și a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr.31/2024/23325 din 7 august 2024 prin care a fost respinsă cererea de stabilire a pensiei anticipate pentru carieră lungă.

2) obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, începând cu 19 iunie 2024.

În motivarea acțiunii, reclamantul Grigoraș Elena a indicat că începând cu anul 1984 și până în prezent, a activat neîntrerupt pe teritoriul Republicii Moldova și a contribuit la bugetul asigurărilor sociale de stat. Ca urmare a acumulării stagiului contributiv necesar, la data de 19 iunie 2024 s-a adresat Casei Naționale de

Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia, prin cererea nr. 31/2024/2122, solicitând stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă în temeiul art. 15^2 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Potrivit reclamantului, la 20 august 2024 a primit decizia nr. 31/2024/23325, emisă la 7 august 2024, prin care cererea i-a fost respinsă, motivându-se că stagiul contributiv de cotizare, conform datelor din contul personal de asigurări sociale, constituia 33 ani și 10 luni, în timp ce pentru acordarea pensiei anticipate era necesar un stagiu de 36 ani și 6 luni.

Reclamantul a menționat că, autoritatea a reținut că perioada 1984–1988 nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare, deoarece reclamantul nu avea calitatea de membru de colhoz, fiind în acea perioadă elevă la școală și ulterior la colegiu, cu referire la art. 50 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 156/1998. Totodată, autoritatea a indicat că activitatea desfășurată după 1 ianuarie 1999, în cadrul CAP Valea Fetei, nu poate fi inclusă în stagiul contributiv întrucât agentul economic nu a prezentat declarațiile REV-5 pentru anul 1999.

Reclamantul a susținut că nefiind de acord cu această decizie, a formulat cerere prealabilă adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând reexaminarea cererii, anularea deciziei Oficiului Teritorial Drochia și admiterea cererii privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă. Prin răspunsul nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă și a menținut decizia contestată, motivând că stagiul contributiv este de doar 33 ani și 8 luni, necesarul fiind de 36 ani și 6 luni, deși Oficiul Teritorial Drochia calculase anterior un stagiu de 33 ani și 10 luni.

Reclamantul a explicat că autoritatea a invocat, în urma verificării documentelor primare (conturilor personale), existența unor corectări în înscrisurile aferente perioadelor 1984–1987, unde ar fi fost lipită o foaie cu patronimicul „Mihail” peste înscrierea inițială, precum și corectări privind prenumele și patronimicul pentru perioada ianuarie–iulie 1988, iar pentru data de 8 decembrie 1988 persoana ar fi fost adăugată ulterior cu un alt pix și indicată penultima pe pagină. De asemenea, s-a invocat existența unor corectări pentru anul 1999, concluzionându-se că nu există temei pentru includerea acestor perioade în stagiul de cotizare.

Reclamantul a susținut că nu este de acord cu poziția autorității și consideră că atât decizia Oficiului Teritorial Drochia nr. 31/2024/23325, cât și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4787/24, emisă în procedura prealabilă, sunt neîntemeiate și îi încalcă dreptul la pensie.

În susținerea acțiunii, reclamantul a invocat prevederile art. 20, art. 189 alin. (1) și art. 206 din Codul administrativ, menționând că orice persoană ale cărei drepturi au fost încălcate prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate solicita protecția instanței de contencios administrativ și obligarea autorității la emiterea unui act administrativ individual favorabil. Totodată, a invocat dispozițiile

art. 2 alin. (1), art. 5 alin. (1), art. 15^2 și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, susținând că, la data depunerii cererii, respectiv 19 iunie 2024, stagiul necesar era de 36 ani și 6 luni, iar ea acumulase deja un stagiu contributiv de 36 ani și 11 luni.

În acest sens, reclamantul a detaliat întreaga sa activitate profesională. Astfel, a arătat că în cadrul Sovhozului „Leninscaia Iscra" a activat în anul 1984 timp de 5 luni, în 1985 timp de 8 luni, în 1986 timp de 4 luni, în 1987 timp de 2 luni, în 1988 timp de 10 luni, iar în 1989 timp de 3 luni, acumulând în total 2 ani și 8 luni.

Ulterior, în cadrul Colhozului „Victoria", a activat în 1989 timp de 9 luni, în 1990 timp de 12 luni, în 1991 timp de 11 luni, în 1992 timp de 11 luni, în 1993 timp de 12 luni, în 1994 timp de 8 luni, în 1995 timp de 11 luni, iar în 1996 timp de 4 luni, însumând 6 ani și 6 luni de stagiu.

În cadrul CAP Valea Fetei, reclamantul a lucrat în 1996 timp de 8 luni, în 1997 timp de 12 luni, în 1998 timp de 12 luni, iar în 1999 timp de 8 luni, până la lichidarea întreprinderii, acumulând în total 3 ani și 4 luni.

De asemenea, Grigoraș Elena a activat în cadrul S.A. „Semințe Nord" în perioada 1 septembrie 1999 – 31 decembrie 1999, respectiv 4 luni.

În consecință, pentru perioada 1984–1999, reclamantul a susținut că a realizat un stagiu total de cotizare de 12 ani și 10 luni.

Totodată, reclamantul a invocat că și-a continuat activitatea în cadrul S.A. „Semințe Nord", însă anii următori se suprapun cu alte raporturi de muncă, fapt confirmat prin extrasul din contul persoanei asigurate pentru perioada 1 ianuarie 2000 – 30 iunie 2024. În această perioadă, reclamantul a activat în cadrul AEI Cotova din 22 februarie 2001 până în mai 2023, în cadrul S.R.L. „Cotagrocom" în perioada 1 martie 2006 – 31 ianuarie 2018, iar în cadrul I.P. Liceul Teoretic Cotova, ulterior I.P. Gimnaziul Cotova, din 3 ianuarie 2013 și până în prezent.

Potrivit reclamantului, pentru perioada 1 ianuarie 2000 – 30 iunie 2024, stagiul contributiv constituie 24 ani și 1 lună, iar însumat cu perioada anterioară rezultă că la data de 19 iunie 2024 deținea un stagiu total de cotizare de 36 ani și 11 luni, calculat exclusiv din perioade contributive, fără includerea perioadelor de incapacitate temporară de muncă.

Reclamantul a susținut că aceste date sunt confirmate prin carnetul de muncă, extrasul din contul persoanei asigurate și certificatele eliberate de Primăria comunei Cotova. A explicat că documentele primare invocate de autoritate nu se află în posesia sa și că nu poate fi făcută responsabilă pentru eventualele corectări sau modalitatea de completare a acestora.

În consecință, reclamantul a solicitat instanței să recunoască și să includă în stagiul total de cotizare perioadele martie 1984 – august 1988, precum și luna noiembrie 1988, perioade dovedite prin certificatul nr. 23 din 16 iulie 2024, eliberat de Primăria comunei Cotova, și să constate că stagiul său contributiv total este de 36 ani și 11 luni.

Reclamantul a explicat că, în perioada 1984–1988, a fost angajată în cadrul unui sovhoz, nu al unui colhoz, aspect confirmat prin certificatul din 16 iulie 2024 și extrasul din registrul de salarii nr. 23 din 29 iunie 2022, eliberate de Primăria comunei Cotova. Potrivit reclamantului, în cadrul sovhozului se putea activa fără calitatea de membru și fără stabilirea unui minim de ieșiri, spre deosebire de colhozuri, astfel încât faptul că urma studiile nu poate constitui temei pentru excluderea acestor perioade din stagiul de cotizare, întrucât a contribuit efectiv la bugetul asigurărilor sociale în afara programului de studii.

Reclamantul a invocat și prevederile art. 51 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, potrivit cărora stagiul realizat anterior introducerii evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit, documente pe care le-a anexat la dosarul administrativ. De asemenea, a făcut trimitere la pct. 69 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, care prevede că stagiul realizat până la 1 ianuarie 1999 se confirmă prin carnetul de muncă sau alte documente justificative.

În continuare, reclamantul a menționat că certificatele de salariu pentru perioada 1984–1999, eliberate de Primăria comunei Cotova, demonstrează plata contribuțiilor de asigurări sociale și faptul că a prestat efectiv muncă în această perioadă. Susținând că Oficiul Teritorial Drochia a acceptat aceleași tipuri de certificate pentru perioada 1989–1995, însă a refuzat nejustificat includerea perioadei 1984–1988, invocând exclusiv faptul că era elevă, deși ambele perioade sunt dovedite prin acte identice.

Reclamantul a mai invocat că statutul de elev nu exclude desfășurarea unei activități remunerate, iar certificatele eliberate de autoritatea publică locală indică în mod expres sumele salariale și numărul exact al zilelor lucrate pentru fiecare an, ceea ce confirmă atât prestarea muncii, cât și reținerea contribuțiilor de asigurări sociale.

Referitor la anul 1999, reclamantul a susținut că nu poate fi trasă la răspundere pentru neprezentarea declarațiilor REV-5, întrucât acestea reprezentau obligația angajatorului. A susținut că existența raportului de muncă în cadrul CAP Valea Fetei nu este contestată de autoritate, fiind confirmată prin carnetul de muncă și certificatele eliberate de Primăria comunei Cotova. Totodată, a explicat că pentru anii 1996–1998 întreprinderea și-a îndeplinit obligațiile de raportare, însă în anul 1999, fiind lichidată în temeiul Legii nr. 392-XII din 13 mai 1999, ca urmare a procesului de privatizare, nu mai exista o persoană responsabilă pentru depunerea declarațiilor. Certificatul de radiere al CAP Valea Fetei a fost anexat cererii nr. 101/14-104 din 19 iunie 2024, însă autoritatea nu l-a avut în vedere și nici nu l-a anexat la dosarul administrativ.

În concluzie, reclamantul a susținut că este demonstrat că în perioada 1984–1989 a lucrat, a obținut venituri salariale și a contribuit la bugetul asigurărilor

sociale, iar neincluderea anului 1999 în stagiul de cotizare s-a datorat exclusiv culpei angajatorului, fapt care nu îi poate fi imputat.

În materie de drept, reclamantul Grigoraș Elena, și-a întemeiat acțiunea în conformitate cu prevederile Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr.489 din 8 iulie 1999, Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14 octombrie 1998 și a art.10, 17, 20, 88, 189, 224 Cod Administrativ (f.d. 5-9).

Poziția pârâtului pe marginea acțiunii:

La 7 aprilie 2025, pârâtul Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată de Grigoraș Elena și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

În susținerea poziției sale, partea pârâtă, Casa Națională de Asigurări Sociale, a susținut că actele administrative contestate au fost emise cu respectarea prevederilor legale și că reclamantul nu întrunește condițiile necesare pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

Partea pârâtă a menționat că, în urma examinării dosarului de pensionare, s-a constatat că la 19 iunie 2024 reclamantul a depus cererea nr. 31/2024/2122 privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă. În urma examinării acesteia, a fost emisă decizia nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024, prin care s-a refuzat stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, motivul refuzului fiind faptul că reclamantul nu confirma stagiul complet de cotizare de 36 ani și 6 luni, prevăzut de legislația în vigoare la momentul depunerii cererii.

Potrivit părții pârâte, în calculul stagiului de cotizare nu au fost incluse perioadele de activitate din anii 1984–1988 desfășurate în cadrul Sovhozului „Leninscaia Iscra” din satul Cotova, raionul Drochia, întrucât în acea perioadă reclamantul avea calitatea de studentă la Tehnicumul Industrial-Economic din Chișinău, fapt confirmat prin diploma seria MT-I nr. 042498.

De asemenea, partea pârâtă a susținut că, în documentele primare prezentate pentru anii 1984–1987 și 1999, au fost constatate mai multe corectări, motiv pentru care nu există temei legal pentru includerea acestor perioade în calculul stagiului de cotizare.

Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că, la 16 septembrie 2024, sub nr. 4787/24, a fost înregistrată cererea prealabilă depusă de Grigoraș Elena, prin care aceasta a solicitat includerea perioadelor 1984–1987 și 1999 în stagiul de cotizare și stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă. Prin răspunsul nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Referitor la pretențiile formulate în acțiunea, partea pârâtă a susținut că pensia de asigurări sociale reprezintă un drept bănesc acordat asiguratului numai în condițiile prevăzute de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, drept corelativ obligației privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat. Totodată, acesta a invocat prevederile art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, potrivit cărora sistemul public de asigurări sociale

funcționează în baza principiului contributivității, conform căruia prestațiile de asigurări sociale se acordă în temeiul contribuțiilor datorate și achitate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public, iar drepturile privind stabilirea sau recalcularea prestațiilor sociale se nasc în temeiul achitării contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Partea pârâtă a invocat și prevederile art. 15^2 din Legea nr. 156/1998, menționând că pot solicita pensia anticipată pentru carieră lungă femeile care au realizat un stagiu contributiv cu 3 ani mai mare decât stagiul prevăzut de art. 42 alin. (1) din aceeași lege. Astfel, în perioada 1 iulie 2023 – 30 iunie 2024, stagiul necesar constituia 36 ani și 6 luni, iar începând cu 1 iulie 2024 acesta constituie 37 ani.

Totodată, partea pârâtă a menționat că potrivit art. 1 din Legea nr. 156/1998, stagiul de cotizare reprezintă însumarea perioadelor de activitate pentru care au fost plătite contribuții de asigurări sociale de stat. S-a invocat că, la calcularea stagiului necesar pentru acordarea pensiei anticipate pentru carieră lungă, nu se iau în considerare perioadele necontributive prevăzute de art. 5 alin. (2) și art. 50 alin. (1) lit. d)–f) din Legea nr. 156/1998, respectiv perioada de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani, perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, ajutor de șomaj, studiile la instituțiile de învățământ superior cu frecvență la zi realizate până la 1 ianuarie 1999, precum și alte perioade necontributive prevăzute de lege.

În continuare, partea pârâtă a invocat prevederile pct. 69 și 70 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, potrivit cărora stagiul realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, respectiv până la 1 ianuarie 1999, se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit. În lipsa carnetului de muncă ori în situația în care acesta conține înscrieri incorecte sau incomplete, confirmarea stagiului se poate realiza prin adeverințe, extrase din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente care conțin informații privind perioada de muncă.

Partea pârâtă a susținut că, potrivit art. 50 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 156/1998 și pct. 63 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, în stagiul de cotizare se include activitatea în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul și durata programului de muncă. Pentru perioada ulterioară anului 1965, dacă membrul colhozului nu îndeplinea nemotivat minimul stabilit, se lua în calcul doar perioada efectiv prestată. În acest context, partea pârâtă a menționat că evidența activității colhoznicului sau sovhoznicului era reflectată în cartea de evidență a stagiului de muncă și salariului colhoznicului – formularul 14A, extrasul din acest registru fiind anexat la dosarul de pensionare în lipsa carnetului de muncă al colhoznicului sau atunci când acesta conținea înscrieri incorecte.

Totodată, partea pârâtă a afirmat că, după introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, respectiv după 1 ianuarie 1999, conform pct. 70 din Regulamentul menționat, stagiul de cotizare se confirmă exclusiv în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat potrivit Legii nr. 489/1999.

Casa Națională de Asigurări Sociale a mai invocat că, în temeiul art. 30 din Legea nr. 156/1998, la data de 26 septembrie 2024, specialiștii Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia au efectuat un act de verificare privind veridicitatea datelor cuprinse în certificatul de salariu nr. 23 din 29 iunie 2022, eliberat de Primăria satului Cotova, prin confruntarea acestuia cu documentele primare existente.

Potrivit actului de verificare din 26 septembrie 2024, s-a constatat că formularul 14A lipsește, astfel încât evidența activității reclamantului nu a putut fi probată. Totodată, s-a reținut că datele personale ale reclamantului prezentau multiple corectări, respectiv pentru anii 1984–1987 era lipită o foaie cu patronimicul „Mihail” peste înscrierea inițială, pentru perioada ianuarie–iulie 1988 patronimicul și prenumele erau corectate, pentru perioada august–decembrie 1988 persoana era adăugată cu alt pix și înscrisă penultima pe pagină, iar pentru anul 1999 existau de asemenea corectări. Din aceste motive, partea pârâtă a apreciat că nu există temei legal pentru includerea acestor perioade în calculul stagiului de cotizare.

În ceea ce privește perioada 1984–1988, partea pârâtă a susținut că aceasta nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare deoarece, potrivit diplomei seria MT-I nr. 042498, reclamantul avea statut de elev, iar elevii nu aveau calitatea de membri ai colhozului sau sovhozului. În acest sens, a invocat prevederile fostului act normativ al URSS – Постановление ЦК КПСС, СОВМИНА СССР от 28.11.1969 № 910 о Примерном Уставе Колхоза, cap. II pct. 3, potrivit căruia membri ai colhozului puteau deveni doar cetățenii care au împlinit vârsta de 16 ani, și numai după admiterea de către adunarea generală a colhoznicilor, în baza unei cereri și cu eliberarea carnetului de muncă al colhoznicului.

În continuare, partea pârâtă a menționat că, având în vedere faptul că Grigoraș Elena este născută în anul 1970, în perioada 1984–1985 aceasta avea doar 14–15 ani, iar în aceeași perioadă urma studiile la Tehnicum, astfel încât, potrivit legislației aplicabile la acel moment, nu putea activa în colhoz sau sovhoz la o asemenea vârstă. În susținerea acestei afirmații, pârâta a invocat art. 181 din Codul muncii din 25 mai 1973, care prevedea că nu este admisă angajarea persoanelor cu vârsta sub 16 ani, apreciind că această interdicție era aplicabilă și activității desfășurate în cadrul sovhozurilor sau colhozurilor.

De asemenea, partea pârâtă a apreciat ca fiind dubios faptul că Grigoraș Elena susține că în aceeași perioadă urma studiile la Chișinău și, concomitent, activa în cadrul Sovhozului „Leninscaia Iscra” din raionul Drochia.

Referitor la perioada de activitate ulterioară datei de 1 ianuarie 1999, partea pârâtă a susținut că aceasta poate fi confirmată exclusiv prin datele din contul personal de asigurări sociale, iar întrucât CAP „Valea Fetei” nu a prezentat declarațiile REV-5 pentru reclamantă în perioada respectivă, nu există temei legal pentru includerea acelei perioade în stagiul de cotizare.

În concluzie, partea pârâtă a susținut că pretențiile formulate de reclamantă sunt absolut neîntemeiate, întrucât Casa Națională de Asigurări Sociale, la emiterea deciziei de refuz privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, a acționat în strictă conformitate cu prevederile legale incidente. Totodată, acesta a apreciat că argumentele de fapt și de drept invocate de reclamant în cererea de chemare în judecată sunt pur declarative și lipsite de fundament juridic, iar actele administrative contestate sunt legale și nu există temei pentru anularea acestora.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 8 iulie 2025, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Elena Grigoraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM, cu privire anularea Deciziei nr. 31/2024/23325 din 6 august 2024, precum și deciziei nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024 adoptată în procedura prealabilă și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 11 iulie 2025, avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantului Grigoraș Elena a declarat apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 8 iulie 2025, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea înaintată de Grigoraș Elena (f.d.73).

La 15 octombrie 2025, avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantului Grigoraș Elena, a prezentat instanței de apel motivarea cererii de apel, aceasta fiind ulterior concretizată prin cererea de apel concretizată depusă la 8 februarie 2026.

În motivarea apelului, partea apelantă a reiterat motivele de fapt și de drept expuse în acțiune.

Suplimentar, partea apelantă a susținut că hotărârea primei instanțe este nelegală și netemeinică, fiind pronunțată cu aplicarea greșită a normelor de drept material, respectiv a prevederilor Legii nr. 156/1998, Legii nr. 489/1999 și Hotărârii Guvernului nr. 165/2017, prin ignorarea probelor administrate și a jurisprudenței relevante, precum și prin validarea unui formalism administrativ contrar principiului contributivității și dreptului la protecția bunurilor, garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Partea apelantă a invocat că la 19 iunie 2024 a depus cererea nr. 31/2024/2122 privind acordarea pensiei anticipate pentru carieră lungă, însă aceasta a fost respinsă prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia nr. 31/2024/23325 din 7

august 2024, iar ulterior decizia a fost menținută de Casei Naționale de Asigurări Sociale prin decizia nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024.

Potrivit părții apelante, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale s-a întemeiat pe neincluderea în stagiul de cotizare a perioadei 1984–1988, pe motivul pretinsei lipse a calității de membru de colhoz și al faptului că aceasta era elevă, precum și pe neincluderea anului 1999, invocându-se lipsa declarațiilor REV-5 din partea CAP „Valea Fetei”, entitate radiată ulterior.

În susținerea poziției sale, partea apelantă a invocat că a prezentat suficiente probe pentru confirmarea activității desfășurate și a stagiului de cotizare, și anume carnetul de muncă, certificatul Primăriei Cotova nr. 23 din 16 iulie 2024, extrase din registrele de salarizare ale Sovhozului „Leninscaia Iscra”, contul personal pentru perioada de după anul 1999 și certificatul privind radierea CAP „Valea Fetei”, documente care, în opinia sa, confirmă prestarea efectivă a muncii și reținerea contribuțiilor de asigurări sociale.

Totodată, partea apelantă a susținut că instanța de fond a aplicat greșit prevederile Hotărârii Guvernului nr. 165/2017, arătând că, pentru perioadele anterioare datei de 1 ianuarie 1999, stagiul de cotizare poate fi confirmat nu doar prin carnetul de muncă, ci și prin alte documente oficiale, inclusiv adeverințe și extrase din registrele de salarizare, iar instanța a ignorat aceste mijloace de probă, deși chiar în hotărâre a reținut existența lor. În acest context, partea apelantă a invocat jurisprudența națională, făcând trimitere la cauza Curcă Alexei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, în care instanța ar fi recunoscut posibilitatea confirmării stagiului de cotizare prin asemenea înscrisuri și ar fi dispus includerea perioadelor contestate.

Referitor la anul 1999, apelanta a susținut că lipsa declarațiilor REV-5 nu îi poate fi imputată, întrucât obligația depunerii acestora revenea angajatorului, iar potrivit art. 29 din Legea nr. 489/1999, neplata sau nedeclararea contribuțiilor de către angajator nu poate afecta drepturile persoanei asigurate. În opinia sa, contribuțiile au fost reținute din salariu, iar culpa aparține exclusiv angajatorului radiat.

De asemenea, partea apelantă a invocat încălcarea principiului contributivității și al bunei-credințe, prevăzut de art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999, susținând că Casa Naționale de Asigurări Sociale și instanța de fond au acordat prioritate unor aspecte strict formale, ignorând realitatea prestării muncii și a achitării contribuțiilor. Totodată, aceasta a apreciat că refuzul includerii perioadelor contestate constituie o ingerință disproporționată în dreptul său patrimonial, protejat de art. 46 din Constituție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, invocând în acest sens jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele Moskal c. Polonia, Stec și alții c. Regatului Unit, Kopecký c. Slovaciei, Stummer și Maggio, precum și practica Curții Supreme de Justiție.

În continuare, partea apelantă a susținut că instanța de fond nu și-a îndeplinit rolul activ prevăzut de art. 218 și 219 din Codul administrativ, întrucât nu a valorificat în mod efectiv carnetul de muncă, registrele de salarizare și certificatul privind radierea CAP „Valea Fetei”, deși acestea reprezentau probe esențiale pentru stabilirea stagiului de cotizare aferent perioadelor 1984–1988 și anului 1999. De asemenea, acesta a reiterat că perioada desfășurată în cadrul sovhozului nu presupunea calitatea de membru de colhoz, că contribuțiile sociale au fost reținute din salariul brut, iar lipsa formularului REV-5 reprezintă culpa exclusivă a angajatorului lichidat.

În final, partea apelantă a invocat și considerente de ordin social, arătând că dreptul la pensie reprezintă rezultatul unei vieți de muncă de peste 36 de ani în agricultură, iar refuzul autorităților de a valorifica perioadele efectiv lucrate transformă un drept fundamental într-un privilegiu arbitrar, contrar principiilor dreptului european al protecției sociale.

Suplimentar argumentelor invocate în cererea de apel, prin cererea de apel concretizată partea apelanta a susținut că instanța de fond a reținut în mod eronat imposibilitatea prestării muncii în perioada 1985–1988, pornind exclusiv de la împrejurarea că aceasta avea calitatea de elevă și ulterior de studentă în municipiul Chișinău. În opinia parții apelante, nicio dispoziție legală nu instituie o interdicție absolută pentru persoanele aflate la studii de a presta muncă, iar instanța nu a analizat programul de studii, caracterul sezonier, temporar sau cu timp parțial al activității desfășurate și nici nu a administrat probe care să demonstreze imposibilitatea efectivă de a munci, transformând astfel o simplă prezumție într-o concluzie juridică.

Totodată, partea apelantă a invocat că instanța a aplicat eronat prevederile Statutului-model al colhozului din anul 1969 și ale art. 181 din Codul muncii al RSS Moldovenești, susținând că aceste norme reglementează doar condițiile de dobândire a calității de membru al colhozului și vârsta minimă de angajare, fără a exclude alte forme de muncă agricolă. În acest context, a arătat că instanța a omis să țină seama de faptul că activitatea sa s-a desfășurat inclusiv în cadrul sovhozului „Leninscaia Iscra”, unitate de stat ale cărei raporturi de muncă nu erau guvernate de Statutul colhozului.

De asemenea, partea apelantă a criticat faptul că instanța și-a întemeiat soluția pe actul de verificare din 26 septembrie 2024, întocmit de funcționarii Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia și de arhivarul Primăriei Cotova, apreciind că acesta reprezintă un act administrativ intern care nu are valoarea unei expertize tehnice și nici nu stabilește existența unui fals, mențiunile referitoare la pretinse ștersături, utilizarea unui alt instrument de scris, foi lipite sau imposibilitatea identificării apartenenței datelor constituind simple aprecieri administrative.

Totodată, partea apelantă a susținut că instanța a introdus în mod nejustificat o condiție probatorie privind existența formularului 14A, deși o asemenea cerință nu

este prevăzută de legislația aplicabilă, și a lipsit neîntemeiat de forță probantă certificatul eliberat de Primăria Cotova, fără a constata nulitatea acestuia și fără a administra probe tehnice care să îi infirme autenticitatea.

În continuare, partea apelantă a invocat că instanța a inversat în mod nejustificat sarcina probei, obligând-o să demonstreze că datele din registrele de evidență îi aparțin, deși, în opinia sa, obligația de a dovedi contrariul revenea autorității publice care le contesta. De asemenea, acesta a susținut că există o contradicție în evaluarea probelor, întrucât pentru anul 1989 instanța a acceptat aceleași categorii de registre și evidențe ca fiind suficiente pentru confirmarea stagiului de cotizare, în timp ce pentru perioadele 1984–1988 și anul 1999 le-a respins exclusiv din considerente formale, fără o justificare obiectivă.

În final, partea apelantă și-a întemeiat cererea de apel pe prevederile art. 244-247 Cod administrativ; art. 2, 5, 51, 53, 15^2 Legea nr. 156/1998; art. 3 lit. e), 19, 29, 57 Legea nr. 489/1999; HG nr. 165/2017, pct. 69-70, 88; art. 46 și 54 Constituție; art. 1 Protocolul nr. 1 CEDO; jurisprudența CEDO (Stec, Stummer, Maggio); practica judiciară relevantă (Curcă Alexei v. CNAS, Jud. Chișinău, sediul Rîșcani, 10 februarie 2022, nr. 3-2398/2021).

Poziția intimatului pe marginea apelului:

Respectând principiul contradictorialității, în conformitate cu prevederile art. 38, 216 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Codul administrativ, înaintea emiterii unei soluții, intimatului i s-a oferit posibilitatea de a-și expune punctul de vedere asupra apelului depus în prezenta cauză, însă, intimatul Casa Națională de Asigurări Sociale nu și-a exercitat dreptul de a se expune asupra cererii de apel printr-o referință.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 27 octombrie 2025, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*”.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel*”.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost pronunțat public la 8 iulie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 11 iulie 2025. Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, „*motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii*

motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată".

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la data de 15 octombrie 2025, iar motivarea apelului a fost depusă în aceiași zi, la 15 octombrie 2025, respectiv cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*".

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel și motivarea apelului au fost semnate de către avocatul Kovali Vladimir, care acționează în interesele apelantului Grigoraș elena, în baza mandatului seria/nr. MA 2302355 din 9 aprilie 2025 (f.d. 63).

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, apelantul Grigoraș Elena nu s-a prezentat, însă reprezentantul său, avocatul Koovali Vladimir, în ședința instanței de apel a pledat pentru admiterea apelului potrivit motivelor de fapt și de drept expuse în cererea de apel.

Reprezentantul părții intimate, Casa Națională de Asigurări Sociale, Bodnariuc Elena, în ședința instanței de apel a pledat pentru respingerea apelului declarat de avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantului Grigoraș Elena, cu menținerea hotărârii primei instanțe ca fiind legală și întemeiată.

Aprecierea instanței de apel:

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererii de apel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că apelul este admisibil pentru examinare, dar neîntemeiat, motiv pentru care se impune respingerea cererii de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul*".

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*".

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*”.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (*HirroBalani v. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Instanța de apel menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare, asigurându-se că toate aspectele relevante au fost analizate cu rigurozitate.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 19 iunie 2024, reclamantul Grigoraș Elena s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia cu cerere pentru stabilirea pensiei anticipată pentru carieră lungă (f.d.a.2).

Prin decizia nr.31/2024/23325 din 7 august 2024, emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost respinsă cererea reclamantului deoarece nu s-a confirmat stagiul necesar pentru acordarea pensiei anticipată pentru carieră lungă (f.d.a.3).

La 16 septembrie 2024 reclamantul a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă privind anularea deciziei de respingere în stabilirea pensiei anticipată pentru carieră lungă (f.d.a. 40-41).

Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale adoptată în procedura prealabilă nr.4787/24 din 15 octombrie 2024 a fost respinsă cererea prealabilă (f.d.a.42).

Nefiind de acord cu deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr.31/2024/23325 din 7 august 2024 prin care a fost respinsă cererea de stabilire a pensiei anticipate pentru carieră lungă și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.4787/24 din 15 octombrie 2024, adoptată în cadrul procedurii prealabile, la 11 noiembrie 2024, reclamantul Grigoraș Elena a depus prezenta acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 5-9).

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Grigoraș Elena.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, în limitele cererii de apel, analizând legalitatea hotărârii pronunțate în raport cu prevederile art. 225 din Codul administrativ, art. 239 - 241 din Codul de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menținută, or, instanța de fond, corect a elucidat și constatat circumstanțele cauzei, a verificat și apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs*”.

Conform art. 3 din Codul administrativ, „*legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept*”.

Articolul 5 din Codul administrativ, prevede că „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea*”.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*”.

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, „*o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare)*”.

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, Completul de judecată apreciază acțiunea înaintată de Grigoraș Elena drept o acțiune în obligare, or, reclamantul conform prevederilor art. 206 alin. (1) lit. b) și 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ își exprimă dezacordul cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024 și cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, emisă în procedura prealabilă, prin care i-a fost refuzată stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, și urmărește obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, începând cu data de 19 iunie 2024.

Potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ*”.

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*”.

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art.191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantul Grigoraș Elena, cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*”.

Articolul 11 alin. (1) lit. a) și (2) din Codul administrativ, prescrie că „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia*”.

La caz, instanța de apel atestă că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024, prin care s-a refuzat stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, precum și decizia Casei Naționale

de Asigurări Sociale nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, emisă în procedura prealabilă, reprezintă acte administrative individuale, emise pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce efecte juridice în exterior.

Totodată, în sensul art. 10 și 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, aceste acte constituie acte administrative defavorabile reclamantului, or, prin emiterea actelor administrative menționate, reclamantului Grigoraș Elena i s-a refuzat stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

Conform art. 53 alin.(1) din Constituție, „*persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei*".

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*".

În accepțiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*".

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere*".

Completul judiciar reține că, unul dintre elementele definitorii ale acțiunii în contencios administrativ, este revendicarea unui drept propriu, vătămat prin una din formele activității administrative. Or, reclamantul care înaintează acțiunea trebuie să urmărească și să justifice procesual, pentru testul de admisibilitate, revendicarea unui drept subiectiv propriu căruia i se aduce atingere prin activitatea administrativă contestată.

Din circumstanțele expuse de reclamant în acțiunea de contencios administrativ este evidentă revendicarea încălcării drepturilor sale prin activitate administrativă conform art. 20, 39 și 189 alin. (1) din Codul administrativ.

Totodată, în speță, se reține că prin acțiunea depusă, reclamantul Grigoraș Elena a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, și anume dreptul la stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, în condițiile art. 15^2 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii. Corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim și în conformitate cu art. 39 din Codul administrativ este întrunită.

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative*”.

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, „*procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual*”.

La rândul său prevederile art. 164 alin. (1) Cod administrativ, stipulează că „*cererea prealabilă se depune în scris la autoritatea publică emitentă*”.

Articolul 208 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, prescrie că, „*până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege. Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual*”.

În speță, Completul judiciar reține că, anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, Grigoraș Elena a respectat procedura prealabilă.

Astfel, prin cererea prealabilă adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 16 septembrie 2024, reclamanta Grigoraș Elena și-a manifestat dezacordul cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024, prin care i-a fost refuzată stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

Prin decizia nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă ca neîntemeiată.

În același timp, art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că „*acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia*”.

Reclamantul Grigoraș Elena a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune în obligare la data de 11 noiembrie 2024, iar răspunsul la cererea prealabilă a fost emis la 15 octombrie 2024.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, reclamantul Grigoraș Elena este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a respectat procedura de adresare în instanța de judecată, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt,

din care considerente, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Referitor la fondul acțiunii.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. b) și f) din Codul administrativ, „*examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată;* ***f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e)***”.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, „*fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția*”.

La acest capitol, se reține și dispozițiile art. 22 alin. (1), coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți*”.

În continuare, Completul judiciar reiterează că reclamantul Grigoraș Elena, prin înaintarea prezentei acțiuni, și-a exprimat dezacordul cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, emisă în procedura prealabilă, precum și cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024, solicitând anularea acestora și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, începând cu data de 19 iunie 2024.

Totodată, Completul judiciar reiterează că Casa Națională de Asigurări Sociale a justificat refuzul de a stabili pensia anticipată pentru carieră lungă prin faptul că reclamantul nu întrunește stagiul contributiv necesar de 36 ani și 6 luni, întrucât nu au fost incluse în calculul stagiului de cotizare perioadele de activitate din anii 1984–1988, pe motivul că în acea perioadă aceasta avea calitatea de elevă/studentă și nu deținea calitatea de membru de colhoz, precum și perioada aferentă anului 1999, din cauza lipsei declarațiilor REV-5 prezentate de CAP „Valea Fetei”, invocând în acest sens prevederile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, ale Legii nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale și ale Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 privind modul de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare.

Astfel, cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru reține că potrivit art. 47 din Constituție, „*statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un*

nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor".

Conform art. 54 din Constituţie, „*în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului. Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei. Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii*".

Completul judiciar reţine că în conformitate cu art. (3) lit. e) din Legea nr. 489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, „*sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează şi funcţionează având ca principii de bază: e) principiul contributivităţii, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuţiilor de asigurări sociale plătite*".

Potrivit art. (9) alin.)1) din Legea nr. 489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, „*constituie stagiu de cotizare perioadele în care pentru persoană au fost plătite contribuţii de asigurări sociale în sistemul public din Republica Moldova, precum şi din altă ţară, în condiţiile stabilite prin acordurile sau convenţiile internaţionale la care Republica Moldova este parte*".

În acord cu art. 8 alin. (1) - (2) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, „*(1) baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. (1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999, reieşind din coeficientul de creştere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive până la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienţii de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie. (2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi*".

Potrivit art.15[2] din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, „*(1) dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbaţi şi cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art.42 alin.(1). (2) La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art.5 alin.(2). (3) Cuantumul pensiei anticipate pentru carieră lungă se stabileşte în aceleaşi condiţii în care se stabileşte cel al pensiei pentru limită de vârstă. (4) Pensia anticipată pentru carieră lungă se acordă de la data depunerii cererii. (5) La data îndeplinirii cumulative a condiţiilor pentru acordarea pensiilor pentru limită de vârstă prevăzute la art.15 alin.(1) se acordă, la cerere, pensie pentru limită de vârstă prin adăugarea perioadelor necontributive asimilate şi a celor contributive*”.

În conformitate cu art. 5 al Legii nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, „*(1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. (2) Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt: a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus; a[1]) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condiţiile Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993; b) perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul din părinţi sau de tutore în caz de deces al ambilor părinţi; c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizaţie pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de şomaj, de alocaţie pentru integrare sau reintegrare profesională; d) perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinţi, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcţia de asistent personal; e) perioada de rezidenţiat în învăţământul postuniversitar obligatoriu; f) perioadele de activitate necontributive în funcţia de judecător şi procuror de până la 31 decembrie 2005; g) perioadele în care au fost realizate activităţile specificate la art.50 alin.(1) lit. d) şi e) până la 1 ianuarie 1999*”.

Raportând prevederile legale incidente la circumstanţele faptice ale cauzei, Completul judiciar, reţine că, Grigoraș Elena prin acţiunea înaintată invocă că autoritatea publică pârâtă la stabilirea stagiului de cotizare neîntemeiat nu a luat în calcul perioada de activitate a reclamantei din 1984-1988 în colhoz/sovhoz din raionul Drochia.

La caz, Completul judiciar constată că potrivit adeverinţei de absolvire a şcolii de 8 ani, Grigoraș Elena în anul 1985 a terminat 8 clase în şcoala medie ruso-moldovenească din Cotova, raionul Drochia iar potrivit diplomei seria MT-I nr.042498 se atestă că reclamantul a fost înmatriculată în anul 1985 la Colegiul industrial economic din oraşul Chişinău şi a finisat cursul în anul 1988 (f.d.a.25, 4).

Respectiv, Completul judiciar reține că, în perioada pentru care reclamantul solicită recunoașterea stagiului de cotizare, aceasta avea statut de elevă, iar în perioada 1985–1988 – de studentă la Colegiul Industrial-Economic din municipiul Chișinău. Or, în condițiile în care studiile erau urmate în municipiul Chișinău, iar activitatea de muncă invocată se pretinde a fi fost desfășurată în cadrul colhozului/sovhozului din raionul Drochia, instanța constată că nu au fost prezentate suficiente elemente care să confirme exercitarea efectivă și concomitentă a acestei activități în perioada indicată.

Totodată, în sensul enunțat instanța de apel consideră relevante argumentele autorității publice pârâte că actul normativ al fostei URSS care reglementa statutul colhoznicului și condițiile pentru obținerea calității de membru de colhoz cât și dispozițiile art. 181 din Codul muncii al R.S.S. Moldovenești din 25 mai 1973 instituiau interdicția angajării în muncă a persoanelor care nu au împlinit vârsta de 16 ani. Astfel, art. 181 din Codul muncii al R.S.S. Moldovenești prevedea expres că „*nu se admite angajarea la lucru a persoanelor sub șaisprezece ani”.*

În speță, se reține că reclamantul, fiind născută în anul 1970, în anii 1984–1985 avea vârsta de 14–15 ani, iar începând cu anul 1985 până în anul 1988 urma studiile la Colegiul Industrial-Economic din municipiul Chișinău. Prin urmare, aceste circumstanțe constituie elemente relevante pentru aprecierea posibilității exercitării efective a activității pretinse în cadrul Sovhozului „Leninscaia Iscra” în perioada litigioasă.

La fel, instanța de apel reține că potrivit pct. 69 - 70, 88 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, „***69.*** *Stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (pînă la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit. În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.*

70*.* ***Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare****, conform pct.69 alineatul întîi,* ***este carnetul de muncă****. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă.*

88. *Pentru confirmarea stagiului de cotizare se prezintă extrasul din carnetul de muncă. Organele teritoriale de asigurări sociale confruntă extrasul cu originalul,*

legiferează extrasul, carnetul de muncă fiind restituit titularului după stabilirea pensiei.

Alte documente ce confirmă stagiul de cotizare se primesc numai în original, exceptînd livretele militare, certificatele de naştere, diploma de studii/ rezidenţiat, din care se fac, de asemenea, extrase".

În acest context, Completul judiciar reține că, potrivit carnetului de muncă de tip vechi seria ЛІ nr. 1181220, Grigoraș Elena a fost încadrată în muncă în cadrul sovhozului „Ленинская Искра" începând cu data de 12 septembrie 1988 (f.d.a. 17).

Astfel, problema litigioasă nu constă exclusiv în faptul că reclamantul avea statut de elevă/studentă, ci, în primul rând, în faptul că activitatea pretins desfășurată în perioada 1984–1988 și în intervalul 1 ianuarie 1988 – 11 septembrie 1988 nu este confirmată printr-un ansamblu suficient de probe concludente și credibile, în condițiile în care înscrierile din carnetul de muncă atestă raporturile de muncă la sovhoz doar începând cu 12 septembrie 1988.

Prin urmare, carnetul de muncă nu confirmă desfășurarea activității reclamantului în perioada pentru care se solicită includerea în stagiul de cotizare, nefiind întrunite cerințele prevăzute de pct. 69, 70 și 88 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017.

Cu referire la argumentele reclamantului privind confirmarea activității ultimei în perioada 1984-1988 prin certificatele eliberate de Primăria satului Cotova, Completul judiciar reține că în conformitate cu art. 30 alin.(2) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, „*organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticităţii actelor ce confirmă stagiul de muncă şi venitul asigurat, eliberate de organele abilitate*".

Astfel, în vederea controlului asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, potrivit actului de verificare a documentelor din 26 septembrie 2024 întocmit de Răilean Aurelia, șef secție, Jurat Daniela, inspectoare principală, Gonța Ivanna, specialistă principală CTAS Drochia, Cuțcaia Tatiana, arhivar a Primăriei satului Cotova, în corespundere cu art. 30 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1988, a fost efectuată verificare documentelor, care a servit drept baza pentru eliberarea certificatele de salariu pentru perioada de activitate în sovhozul „Leninscaia Iscra" nr.23, 16 iulie 2024, colhozul „Victoria" nr.23, 16 iulie 2024, CAP „Valea Fetei" nr.23, 16 iulie 2024 eliberate cet. Grigoraș Elena. În urma verificării s-a constatat: „*a.1984 (cartea nr.10)-conform contului nr.336, datele personale sunt corectate (lipită foaia cu patronimicul „Mihail" peste înscrierea inițială). Corectare pe pagină numai la persoana dată. Apartenența datelor nu poate fi identificată;*

a.1985-(cartea 1985), contul nr.468, situație similară cu modificarea patronimicului prin încleiere și indicat deasupra „Mihail”. Apartenența datelor nu poate fi identificată;

a.1986 –(cartea nr.17), contul nr.191 identic ca și în nii precedenți patronimicul corectat prin încleierea sub hîrtia cu patronimicul „Mux”, este scris „Ang”; apartenența nu se identifică;

a.1987- (cartea nr.7), contul nr. 87, patronimicul corectat în „Mihail” prin ascunderea datelor inițiale. Apartenența nu poate fi identificată;

a.1988- (cartea nr.17) contul nr.715 „табаководческая бригада”, lunile (01-07), patronimicul corectat și prenume corectat. Unica corectare pe pagină. Apartenența nu se identifică. Lunile (08-12) cartea nr.27 cont 151, persoana adăugată cu alt pix și indicată penultima pe pagină.

Colhoz „Victroia” a.1989 – (cartea nr.20) administrația, cont nr.74, a acumulat 323 zile, salariu corect. Contribuții achitate;

a.1999- (c.nr.3) n/o 12, în carte foile rupte, nu sunt numerotate, 1% nu este reținut, datele personale coincid, perioada 01-03;

a. 1999 (c.nr.4) n/o 7, lunile 04-12; în luna X 1999 corectări în sumă și la numărul de zile, în luna XII corectate zilele indicate. Pe parcursul a 1999 rețineri cu 1% sunt numai în luna 12 (XII)-10,23 lei. Datele personale corecte” (f.d.a.5).

Respectiv reieșind din actul de control menționat, se constată forma 14A lipsește, iar înscrierile, datele personale din cărțile de arhivă anume în partea reclamantului sunt cu ștersături, adăugări etc. fapt ce pune la îndoială obiectivitatea certificatelor eliberate de Primăria Cotova.

În ceea ce privește perioada aferentă anului 1999, Completul judiciar reține că, potrivit materialelor dosarului, CAP „Valea Fetei” nu a prezentat declarațiile REV-5 privind reclamantul. În lipsa datelor din evidența individuală a asigurărilor sociale care să confirme achitarea contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii, perioada respectivă nu poate fi valorificată ca stagiu de cotizare contributiv.

Drept urmare, la 7 august 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis decizia de respingere a cererii privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, reținând că reclamantul nu confirmă stagiul de cotizare necesar pentru acordarea acestei prestații.

Completul judiciar susține că din interpretarea prevederilor legale menționate rezultă că stagiul de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 se confirmă în primul rând de carnetul de muncă și doar în lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

Prin urmare, instanța de apel constată că argumentele invocate de Grigoraș Elena nu pot fi reținute, întrucât acestea se întemeiază pe o interpretare eronată atât a normelor de drept incidente, cât și a circumstanțelor de fapt ale cauzei. În același timp, soluția adoptată de Casa Națională de Asigurări Sociale este întemeiată pe aplicarea corectă a normelor de drept material și pe o apreciere corespunzătoare a probelor administrate, în limitele competențelor conferite de legislația în vigoare.

În contextul celor expuse, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că prima instanță a apreciat în mod corect legalitatea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024, neexistând temeiuri pentru anularea acesteia. Or, din materialele dosarului rezultă că, atât la emiterea deciziei menționate, cât și la adoptarea deciziei nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024 în procedura prealabilă, autoritatea pârâtă a examinat înscrisurile prezentate de reclamant, inclusiv copia carnetului de muncă, extrasul din contul personal de asigurări sociale și actul de verificare întocmit de funcționarii publici ai CTAS Drochia în prezența arhivarului Primăriei satului Cotova, constatând în mod întemeiat că acestea nu confirmă desfășurarea activității în perioadele pentru care reclamanta solicită includerea în stagiul de cotizare.

Completul judiciar reține că autoritatea publică a exercitat în mod legal competențele conferite de art. 30 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, verificând autenticitatea documentelor prezentate și apreciind forța lor probantă în raport cu celelalte înscrisuri existente la dosar. Simpla prezentare a unor adeverințe sau extrase de arhivă nu este suficientă pentru confirmarea stagiului de cotizare atunci când, în urma verificării efectuate de organul competent, sunt constatate neconcordanțe obiective și elemente care pun sub semnul întrebării apartenența datelor la persoana solicitantului.

La caz, instanța de apel nu poate reține argumentele apelantului privind pretinsul formalism excesiv al instanței de fond, întrucât refuzul includerii perioadelor litigioase nu s-a întemeiat pe lipsa formei actelor prezentate, ci pe imposibilitatea obiectivă de a confirma, în baza probelor administrate, desfășurarea activității și realizarea stagiului de cotizare în perioadele invocate.

De asemenea, sunt neîntemeiate criticile referitoare la pretinsa inversare a sarcinii probei. Potrivit art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, reclamantului îi revenea obligația de a dovedi faptele pe care își întemeiază pretențiile, însă probele prezentate nu au fost suficiente pentru a înlătura constatările rezultate din verificarea documentelor de arhivă.

Astfel, examinând în ansamblu materialul probator administrat, Completul judiciar constată că apelantul nu a demonstrat realizarea stagiului contributiv necesar pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă la data depunerii cererii. Perioadele 1984–1988 nu sunt confirmate prin înscrisurile primare într-o manieră suficientă pentru a înlătura dubiile rezultate din verificarea documentelor, iar pentru

anul 1999 lipsesc datele din evidența individuală care să confirme caracterul contributiv al perioadei respective. În aceste condiții, refuzul autorității publice de a include perioadele litigioase în stagiul contributiv și, subsecvent, de a acorda pensia anticipată pentru carieră lungă, este unul întemeiat.

Nu poate fi reținută nici pretinsa încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, întrucât reclamantul nu a demonstrat că întrunește condițiile legale pentru dobândirea dreptului la pensia anticipată pentru carieră lungă. Din aceleași considerente, nici jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului invocată în apel nu este incidentă, aceasta vizând situații în care dreptul la prestația socială era deja recunoscut, spre deosebire de prezenta cauză, în care se verifică însăși îndeplinirea condițiilor legale pentru nașterea acestui drept.

Instanța de apel constată că argumentele invocate de apelant nu infirmă concluziile primei instanțe, ci exprimă, în esență, dezacordul apelantului cu aprecierea probelor și cu soluția adoptată de autoritatea administrativă, fără a evidenția încălcări ale normelor de drept material sau procesual care să justifice casarea hotărârii contestate.

Astfel, analizând argumentele invocate de apelant prin prisma circumstanțelor de fapt stabilite și a cadrului normativ aplicabil, Completul judiciar concluzionează că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Drochia nr. 31/2024/23325 din 7 august 2024 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4787/24 din 15 octombrie 2024, emisă în procedura prealabilă, au fost adoptate cu respectarea prevederilor legale incidente, iar activitatea administrativă desfășurată de autoritatea publică pârâtă este legală și întemeiată.

Prin urmare, instanța de apel nu identifică motive care să pună la îndoială legalitatea actelor administrative contestate, apelantul neprezentând probe pertinente și concludente care să infirme constatările autorității administrative și să demonstreze că întrunește condițiile legale pentru includerea perioadelor litigioase în stagiul de cotizare și, implicit, pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

În consecință, Completul judiciar apreciază că soluția primei instanțe este legală și întemeiată, fiind pronunțată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procesual, motiv pentru care cererea de apel declarată de avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantei Grigoraș Elena, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 8 iulie 2025.

Reieșind din cele enunțate, Completul judiciar învederează că soluția asupra fondului cauzei, la care a ajuns instanța de fond, de respingere ca neîntemeiată a acțiunii în contencios administrativ formulată de Grigoraș Elena, este compatibilă cu prevederile articolului 6 § 1 CEDO, fiind prevăzută de art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ.

În consecință, Completul judiciar apreciază cu certitudine caracterul formal al alegațiilor părții apelante, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste alegații nu au fost confirmate prin probe relevante și admisibile, or, conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, „fiecare participant are obligația de a proba faptele pe care își întemeiază pretențiile", ceea ce nu s-a realizat în acest caz. Astfel în viziunea Completului judiciar, toate argumentele și afirmațiile invocate de către partea apelantă, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, instanța de apel apreciindu-le ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanței de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide asupra respingerii apelului declarat de avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantei Grigoraș Elena și menținerii fără modificări a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 8 iulie 2025.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de avocatul Kovali Vladimir, în interesele apelantului Grigoraș Elena.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 8 iulie 2025.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Ghedrovici Nicolae